

Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. К.: 2017. 136 с.

3. Звіт про виконання зведеного, державного та місцевих бюджетів України у 2017 р. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=353931>.

Тарнавська Ірина Григорівна

Гол. бухгалтер Пісківської сільської ради
Горохівського району Волинської області
tarnavskairina1004@gmail.com

УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Важливу роль у формуванні місцевих бюджетів відіграє удосконалення системи доходів. Механізм бюджетного розмежування передбачає зарахування місцевих бюджетів частини загальнодержавних податків і зборів та обов'язкових платежів, що справляються на території місцевого самоврядування. Формуючи дохідну базу місцевих бюджетів, необхідно враховувати, наскільки вона відповідає поставленим завданням, і вивчити можливість її реформування. Тому головною метою для реалізації завдань локального фіскального вибору – раціональність й оптимальне представлення волевиявлення громад. Доходи місцевих бюджетів значною мірою мають залежати від практики мобілізації податків, зборів й обов'язкових платежів.

Реформування місцевого оподаткування, зокрема місцевих податків і зборів у напрямі посилення їхнього фіскального значення, має передбачати не лише віднесення до їх складу деяких загальнодержавних податків і зборів. Запровадження нових місцевих податків і зборів повинно мати цільовий характер за призначенням відповідної місцевої ради, що приведе до поповнення відповідних фондів органів місцевого самоврядування.

З метою підвищення фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування достатнім обсягом фінансових ресурсів, що відповідатиме

обсягу покладених на них функцій та завдань, вважаємо за до цільне практично реалізувати такі пропозиції.

Перш за все, важливим є вирішення питання щодо підвищення фінансової незалежності і самостійності місцевих органів влади та посилення фінансової спроможності місцевий бюджетів, що можливо реалізувати за рахунок перерозподілу бюджетоутворюючих податків між центром і регіонами на користь останніх. Зокрема, перерахування до місцевих бюджетів частини від надходження податку на додану вартість та податку на прибуток підприємств, рівень мобілізації яких залежить від податкових зусиль місцевих органів влади, надасть можливість підвищити зацікавленість органів місцевого самоврядування у збільшенні надходжень цих податків на окремій території та зупинить відцентрові тенденції в Україні. При цьому необхідно відмовитися від пошуку оптимальної формули перерозподілу коштів державного бюджету між регіонами, а перейти до нового механізму перерозподілу отриманих у регіонах ПДВ та податку на прибуток підприємств.

По-друге, відновлення окремих місцевих податків та зборів, зокрема комунального податку, податку з реклами та ринкового збору за умовою встановлення належного контролю за їхнім адмініструванням, дозволить збільшити власні доходи місцевих бюджетів, а відтак, і фінансові можливості щодо фінансування місцевих програм та соціальних заходів.

По-третє, зменшення ролі суб'єктивного чинника при розподілі субвенцій із державного бюджету на соціально-економічний розвиток територій шляхом використанням прозорості і зрозумілої методики в автоматичному режимі, з мінімальним використанням «людського фактору».

По-четверте, доцільним є запровадження стратегічного планування на місцевому рівні, що дозволить більш точно здійснювати прогнозування розвитку адміністративно-територіальних одиниць та надасть можливість залучення регіонів до міжнародних проектів фінансової та технічної допомоги.

По-п'яте, забезпечити упорядкування видаткових повноважень.

Сьогодні склалася досить непроста ситуація у сфері наповнення місцевих бюджетів податками і зборами. Можна визначити причину цього явища. Це пов'язано насамперед з наданням чисельних пільг, що стосуються оподаткування у регіоні, і, як правило, ці пільги недостатньо обґрунтовані. Велика кількість пільг з оподаткування є причиною недонадходжень до місцевого бюджету значних бюджетних коштів, а це позначається на рівні соціального забезпечення населення. Мається на увазі не повна ліквідація всіх податкових пільг, а лише чітке, повне і детальне регулювання процедури надання цих пільг, на встановленні вичерпного переліку суб'єктів оподаткування, яким можуть надаватися пільги, на посиленні контролю за наданням пільг платникам податків.

Проблема власних доходів місцевих бюджетів потребує детальної розробки в законодавстві України. Власні доходи – це доходи, що формуються на території, підвідомчій відповідному місцевому органу влади і згідно з його рішеннями.

Частка власних доходів місцевих бюджетів в Україні є вкрай незначною і, таким чином, принцип самостійності цих бюджетів залишається поки що декларованим.

Однією з перепон розвитку місцевого оподаткування в Україні є те, що перелік цих податків та зборів визначається на державному рівні, а органи місцевого самоврядування обмежені в праві запроваджувати на своїй території власні податки і збори. На місцях завжди можуть існувати об'єкти оподаткування, які могли б поповнити місцеві бюджети, проте запровадження податків на специфічні види господарської діяльності не належать до компетенції самоврядування.

Ще одна серйозна проблема сьогоднішнього дня – державні повноваження, делеговані органам місцевого самоврядування. В Україні делеговані повноваження тільки на 70 % забезпечуються державою. Решту коштів місцевий бюджет має вишукувати самостійно. Притому, що вага місцевих податків і зборів у надходженнях до місцевого бюджету дуже незначна.

Як наслідок існування таких проблем в першу чергу зумовлюють виникнення дисбалансу в самих місцевих бюджетах, а саме виникає

дефіцит бюджетних коштів, по-друге не вирішуються важливі життєві проблеми людей, відбувається занепад всього місцевого господарства.

Для збільшення в місцевих бюджетах частки власних доходів, зменшення залежності від фінансової допомоги, досягнення збалансованості бюджетів, підвищення ефективності управління місцевими фінансами необхідно здійснити поступовий перехід до децентралізації управління місцевими бюджетами, що надасть можливість місцевим фінансам стати більш самостійним інститутом.

Наділення органів місцевого самоврядування одним-двома вагомими місцевими податками, ставки та базу яких вони зможуть регулювати самостійно.

Органи місцевого самоврядування в Україні повинні мати право запроваджувати на своїй території власні податки і збори, а центральний уряд має тільки контролювати загальний рівень податкового навантаження.

Трансформація у фінансуванні видатків місцевих бюджетів з власних доходів відбулись за рахунок введення нових податків, змін баз оподаткування та їх перерозподілом між загальним та спеціальним фондами.

Список використаних джерел:

1. Дмитровська В.С. Теоретичні засади формування доходів місцевих бюджетів. URL: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file>

2. Крисоватий А.І., Томнюк Т.Л. Адміністрування податків в Україні : організація та напрямки трансформації : моногр.– Тернопіль : ВПЦ, «Економічна думка ТНЕУ», 2012. 212 с.

3. Субботович Ю.Л. Бюджетна децентралізація та зміцнення фінансів органів місцевого самоврядування. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2013. № 13. С. 44–46.